

^v
Številka 3

VESTNIK

Letnik XII. 1967

GLASILO SLOVENSKEGA DRUŠTVA ^vMELBOURNE

SLOVENSKO DRUŠTVO V MELBOURNU

bo na splošno željo in v korist vseh, ki so prvo predstavo zamudili, ponovilo
V SOBOTO, DNE 13. MAJA 1967 V ST. BRIGID'S HALL, 378 NICHOLSON ST., NTH. FITZPOY

VESELOIGPO V TPEH DEJANJH

Režija: g. IVAN VALENCIČ

Sodelujejo:

Potočar, gospodar	IUDVIK PIRNAT	Izak Kohn, zagrebški turist	IVAN URBAS
Polonca, njegova hči	HELENCA CVETKO	Gorjan Tone, gorski vodnik	BRANKO SOSIČ
Cila, dekla	FRANCKA ANŽIN	Harmonikaš	MARTIN BALIGAČ
Jože, hlapec	IVAN HORVAT	Plesalci	IVANKA CVLTKO, ANRIJA NOVAK OLGA HARASENČUK, IGNAČIJ ŽALIK

Šepetalka: ga. MICI HARTMAN

Igra se odigrava v slovenskih planinah

Scenerija: g. FRANCE BENKO - Tehnična priprava: g. ŠTEFAN ŽALIK - Šminkanje: g. IVAN VALENCIČ

ZAČETEK TOČNO OB 7. URI ZVEČER

PRODAJA VSTOPNIC PRI VHODU BO OD 6.30 UNE NAPREJ

.....
 30. maja 1967 bo minilo petdeset let od dne, ko je pokojni dr. Korošec, kot predsednik Jugoslovanskega kluba (Klub narodnih poslancev iz Slovenije, Istre in Dalmacije v avstrijskem parlamentu) prečital v dunajskem cesarskem parlamentu programsko zahtevo, ki jo danes poznamo pod imenom Majska deklaracija. V njej se je zahtevalo, da se po načelu narodnosti in hrvatskega državnega prava vsi Slovenci, Hrvati in Srbi, živeči na teritoriju Avstro-Ogrske združijo v eno svobodno, od tujih gospodarstev neodvisno in na demokratski podlagi osnovano telo pod žezlom habsburške dinastije.

Ta zahteva, katero so poslanci proglasili kot minimalno, sama na sebi ni bila vplivna niti značilna, kajti bila je le prestopni kamen do kasnejših zahtev, izraženih v jeseni istega leta v Krfski deklaraciji in pozneje v formiranju Slovenskega narodnega odbora, ženevski deklaraciji in uresničenih z Zedinjenjem 1. decembra leta 1918. Bila je previdna, rekel bi, plaha poteza tedanjih naših, avstro-ogrske državi živečih političnih voditeljev, s katero so pa vendarle postavili bazo za kasnejše sodelovanje z Jugoslovanskim odborom v Londonu in z zavezniki.

Politični akt Majske deklaracije sam na sebi ne bi dobil pomembnega mesta v naši zgodovini, ako ne bi istočasno prišlo do vsenarnodnega gibanja, ki mu je le malo primerov. Po približno dveh in pol letih vojne in nemškega nasilja ter pritiska so se v Avstro-Ogrski pričeli kazati prvi znaki razkroja. Kljub temu, da je bilo stanje na frontah še zelo v prid centralnim silam - saj je v Rusiji že vladal kaos, v Franciji je bila fronta statična, Srbija je bila preplavljena, Italijane niso samo zaustavili na Soči, nego so jih potiskali že proti Piavi - je Avstrija na znotraj pričela razpadati. Narodi dvoglave monarhije so pričeli vzdigovati toliko stoletij sklonjeno glavo in med njimi je bil tudi slovenski narod.

Ker so bili možje in fantje razkropljeni po frontah so akcijo podvzele slovenske žene. Pod vodstvom naših politikov in peščice še doma ostalih izobražencev so pričele zbirati podpise za deklaracijo osvoboditve in samostojnosti jugoslovanskih narodov. Od hiše do hiše, od vasi do vasi so krožile liste, na katere so žene in dekleta stavljale svoje podpise. Brez bojazni pred oblastmi, brez strahu pred nemškutarskimi napadi, so nabrale nekaj stotisoč podpisov, ki so bili potem predloženi dunajskemu parlamentu in dvoru kot osnova deklaracije.

Prav v tem dejstvu, v tako masivni in odkriti manifestaciji narodne zavesti naših žena je velika zgodovinska vrednost Majske deklaracije, ki je nam poznejšim generacijam lahko v ponos in svetel primer, ki ga naš narod nikdar ne sme pozabiti.

M. Peršič.

.....Slovenci pravimo, da gre v tretje rado. Da ta rek ni brez podlage, nam je dokazal že tretji nastop naše igralske družine v zadnjih osemnajstih mesecih. Kakor prvi dve igri "Glavni dobitok" in "Deseti brat" je tudi komedija "Svojeglavček" prekosila vse pričakovanje. Po tako dobri izvedbi "Desetega brata" je bilo pričakovati, da "Svojeglavček", ki je mnogo enostavnejša igra ne bo predstavljal mnogo težav. Toda, da bo izvedena tako brezhibno in tako dobro je bilo v veliko in prijetno presenečenje vsem, katerim je uspeh našega slovenskega odra v Melbournu pri srcu. Cisto jasno je, da so izkušnje preteklih dveh iger vsem nastopajočim v veliko korist in da se je zategadelj višina predstav z vsakim novim nastopom še malo dvignila. Mimika igralcev, uglajenost in sproščenost, scenerija, svetlobni efekti, tempo igranja in pa tudi organizacija dvorane ter razporeditev gledalcev so v vsakem pogledu prekosili pretekle predstave. Zato naj bo ob tej priliki poudarjeno, da bi bilo v nepopravljivo škodo slovenskemu gledališču v Melbournu in tudi nastopajočim samim, ako bi sedaj, ko so se res vživeli v igranje na odru, ko so z vsakim nastopom boljši, vrgli puško v koruzo in prenehali s tako lepo začetim delom. Res je, priprava vsake igre vzame mnogo časa, z druge strani pa da vsem sodelujočim mnogo zadovoljstva in užitka kakor pač vsak "hobby". In videti je, da je oder našim igralcem več kot samo "hobby"; veže in vodi jih ljubezen do gledališča.

Vsebinska veseloigra "Svojeglavček" nas povede v naše hribe na Gorenjskem. Pokaže nam svojeglavno krčmarjevo hčerko in ponosnega gorskega vodnika, ki se imata rada, vendar se za prazen nič spreta in nihče od njiju noče prvi popustiti. V to glavno tezo so umešani še zagrebški turist, ki s svojim zahtevnim vedenjem povzroča mnogo smeha ter dekla Cila in hlapec Jože, ki sta tudi po svoje prifrknjena. Gospodar Potokar pa poizkuša ugoditi razvajenemu turistu in poročiti hčerko Polonco z vodnikom, pri vsem tem pa ohraniti mirno kri. Seveda se po zapletljajih cela zadeva dobro izteče, kot se to pri veseloigri pač mora. "Svojeglavček" prav gotovo ni noben literarni biser, vendar kljub temu doseže svoj namen: par uric smeha.

Gospodarja Potokarja je izvrstno podal g. Ludvik Pirnat. Ludvik je igralec, s katerim noben režiser ne bo imel preglavic. Vživel se je lepo v vlogo gospodarja in vsaka njegova kretnja in tudi glas so popolnoma odgovarjali zahtevi vloge. Mirno, samozavestno obnašanje, razločna, ravno prav glasna izgovorjava sta bili njegovi odliki. Helenca Cvetko, ki je igrala Polonco, Potokarjevo hči, je bila mnogo boljša kot kdaj poprej in nedvomno je, da ima gospodična Helenca velik talent, ki bo s še več prakse prav lahko napravil iz nje "primadono" našega gledališča v Melbournu. Vloga Polonce ji je zelo odgovarjala. Predstavila nam je tipično slovensko dekletce, naravne lepote in ljubkosti, ponosno gruntarjevo hčerko, ki hoče svojega fanta samo zase in se ji kaj hitro povesi nos in skuha mula.

Francki Anžinovi - igrala je Cilo - pa se dobro pozna, da ni novinka na odrskih deskah. Gospodična Francka je že velikokrat nastopala v domačem kraju in kdor jo je videl v "Svojeglavčku" o tem ne bo imel nobenih dvomov. Takšna prirodnost in sigurnost na odru se pridobi le z dolgo vajo; pa še dobršna mera talenta je pri tem potrebna. Odražala se je od drugih igralcev s tem, da ni mu-

čila sebe s tem, da govori "gosposko" slovenščino, nego ni nič zatajevala svojega gorenjskega dijalekta, kar je dodalo njeni vlogi še več prirodnosti in je na vsak način odgovarjalo tonu igre. Gdč. Anžinova bo našemu gledališču lahko še mnogo nudila: gledalcem s svojimi nastopi in soigralcem s primero in nasveti.

Ivan Horvat, ki se nam je vsem prikupil s svojim Krjavljem v "Desetem bratu" je rojen odrski talent. Tudi tokrat je svojo vlogo odigral odlično. Vprav za komične karakterje ima posebno nadarjenost in bo, če bo hotel, ostal eden stebrov našega odra. Škoda bi bilo, ako bi iz katerega koli razloga opustil igranje in zanemaril bogati talent, s katerim ga je obdarila narava.

Tudi naš "stric" g. Ivan Urbas se je odrezal. Vlogo zagrebskega turista, ki prav gotovo ni bila lahka, saj se je moral naučiti popačene izgovorjave v slovenščini, hrvaščini in nemščini, je prav lepo odigral; le kako mu je uspelo pri še tako velikih šalah in krohotu publike ohranjati tako resen obraz.

Branko Sosič, ki je igral gorskega vodnika Toneta, je naš stari znanec. Igral je brezhibno in nepretirano, kakor je bilo od ga pričakovati. G. Sosič ima zelo prijeten tenor in je s svojimi hudomušnimi pesmimi žel veliko priznanje igralcev. Žal le, da petje z ostalimi igralci skupaj ni bilo bolj ubrano in tako spremljava kitare ni prišla do efekta.

Ostali nastopajoči, Martin Baligač, Ivanka Cvetko, Andrija Novak, Olga Harasemčuk in Ignacij Zalig so ob koncu igre s petjem in plesom pripravili lep finale.

G. Valenčič, ki je tudi tokrat režiral, je lahko ponosen na svoje delo in uspeh. Čeprav ga na odru nismo videli, je vprav on, ki drži vse niti v svojih rokah in nosi s tem največjo odgovornost za uspeh.

Naj omenim še našega slikarja g. Franceta Benka, ki še nikdar ni odrekel pomoči pri slikanju kulis in nam je to pot s svojim delom pričaral na oder naše hribe in podobo naše kmečke hiše.

Po koncu predstave se je predsednik SDM g. T. Slavič ob odbravanju gledalcev zahvalil vsem sodelujočim ter z lepimi šopki obdaroval vse sodelujoče ženske člane odrske skupine.

"Svojeglavček" je prav na vse napravil izredno prijeten in trajen vtis, katerega bodo, upamo, delili z nami vsi, ki ga bodo videli pri ponovitvi dne 13/5/67 v St. Brigid's Hallu v North Fitzroyu.

Nad vse srečni bomo lahko, ako se bo delovanje našega gledališča nadaljevalo z istim elanom. Upajmo, da so resnične govornice, da bomo čez nekaj mesecev že lahko pisali o predstavi "Divjega lovca". Zato pa vabimo vse tiste, ki imajo veselje do igranja na odru, naj se pridružijo naši skupini in nedvomno bomo odkrili še mnoge nove talente.

Pa še nekaj: najemanje dvorane za skušnje, razsvetljava, kulise - vse to stane denar, ki ga društvo krije z vstopnino; vsakdo bo to razumel; toda veččlanskim družinam je to precejšen izdatek in odbor SDM bi storil dobro delo, če bi vzel v pretres možnost znižanja vstopnine ter tako dal večjemu številu ljudi priliko, da si te redke in v tej zemlji edinstvene kulturne prireditve ogledajo.

-nč

MELBOURNČANI SO IGRALI V GEELONGU

.....V soboto, dne 22. aprila smo imeli v Geelongu pomemben dogodek. Zelo pomemben, ker smo ta dan gledali igro, za kar imamo mi v Geelongu zelo redko priliko. Važen je ta dogodek tudi zaradi tega, ker daje društvu pečat avtentičnosti; vsaj do neke mere opravičuje ime " kulturno " društvo.

Čeravni imamo Slovenci neizmerno kulturno bogastvo, smo Slovenci v zamejstvu preveč skromni. Nedopustno napako delamo s tem, da ne segamo po naših kulturnih zakladih. Koliko lepote je v njih. Zdi se mi, da premalo izkoriščamo dediščino, katero so nam zapustili naši duševni velikani. Dejstvo, da se igralska skupina v Melbourne iz dneva v dan bolj in bolj uveljavlja in da so ti ljudje do skrajnosti požrtvovalni, opravičuje trditev, da kulturno-prosvetno delovanje v Melbourne prehaja v novo plodnejšo dobo. Prizadevanje igralcev in režiserja z denarjem ni mogoče poplačati; pač pa je še drugo plačilo, katerega (prepričan sem) ti ljudje mnogo bolj cenijo. To plačilo je prijetno zadoščenje, da so posredovali Slovencem v Melbourne in Geelongu lepo mero slovenske kulturne umetnosti. Dali so nam prijeten kulturni užitek, obenem pa še dobršno mero smeha.

Dvorano smo skoraj napolnili; res ni bila velika, vendar smatram, da je bila udeležba za naše razmere zelo razveseljiva. Jaz sicer nisem kvalificiran, da bi sodil. Prepričan pa sem, da delim mnenje mnogih, če trdim, da je bilo izvajanje zelo dobro, v nekaj primerih skoraj da bi rekel, umetniško. Na kratko rečeno, igra je nedvomno prav lepo uspela. Le žal, da taki večeri niso bolj pogosti, saj bi na ta način naša društva res najbolje izpolnjevala svoje poslanstvo.

H koncu pa v imenu Slovencev iz Geelonga izrekam toplo zahvalo igralcem, režiserju ter ostalim rojakom, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da smo lahko v Geelongu videli "Svoje glavčka" na odru.

Marijan Hrib

O B V E S T I L O

Vse rojake obveščamo, da zaključujemo zbirko, ki smo jo podvzeli v pomoč osiroteli Tofantovi družini. Rezultat akcije smo objavili že v zadnji številki "Vestnika".

Omembe vredno je tudi, da je "Jugoslovansko kulturno društvo v Melbourne", ko je zvedelo za nesrečo, ki je družino zadela, prišlo v pomoč in iz svojih lastnih društvenih sredstev nakazalo lepo vsoto 25 dolarjev. Lepa bratska gesta!

Odbor.

ŠTIPENDIJE ZA ŠTUDIJ V JUGOSLAVIJI

Slovenska izseljeniška matica v Ljubljani je za šolsko leto 1967/1968 uspela zagotoviti nekaj sredstev za pridobitev štipendij potomcem slovenskih izseljencev v svetu za študij v Sloveniji.

Namen je, omogočiti mlajšim ljudem nadaljevanje ali poglobitev izobrazbe na slovenskih učnih ustanovah, zlasti v strokah, kjer bi po končanem študiju v Jugoslaviji največ lahko prispevali za društveno dejavnost med Slovenci po svetu, v našem primeru v Avstraliji. V poštev pridejo kot panoge: slovenska in jugoslovanska folk-lora, študij na glasbeni akademiji v Ljubljani (zlasti dirigiranje pevskih zborov in instrumentalnih skupin), filmska in gledališka režija in novinarstvo. V gotovih primerih (zlasti če zgornja mesta ne bodo izpolnjena) bodo upoštevali tudi kandidate, ki so zainteresirani za redni študij na kateri od slovenskih višjih ali visokih šol.

Če ste član S.D.M. in vas študij v Sloveniji zanima ter imate potrebno osnovno izobrazbo v zgoraj nevedenih panogah, obrnite se na odbor S.D.M., kjer vam bomo lahko postregli z nadaljnimi informacijami in pogoji.

VELIKI LETNI PLES 27. MAJA 1967.

Vstopnice za naš "Letni ples" so že v predprodaji in zanimanje je zelo veliko. Doslej smo jih prodali že več kot polovico in ne bo dolgo pa jih bo zmanjkalo. Ker bo vstop samo z vstopnico, ki jih lahko dobite samo v predprodaji, boste morali pohiteti, da si mesto, katerih število je omejeno, rezervirate. Vstopnice dobite v predprodaji pri sledečih naših poverjenikih:

BRUNSWICK
BRUNSWICK WEST
BURWOOD
CARLTON NORTH
CAULFIELD
GLENROY
HAWTHORN EAST
HEIDELBERG-ROSANNA
KEW NORTH
MALVERN
NIDDRIE
PASCOE VALE
SUNSHINE
SUNSHINE

S. Špacapan, 37 Syme St.,
M. Hartman, 24 Cunhing St.,
L. Pirnat, 18 Wridgeway Av.,
A. Ašenberger, 371a Park St.,
M. Peršič, 704 Inkerman Rd.,
F. Hartman, 25 Angus St.,
S. Pibernik, 56 Rathmines Rd.,
T. Slavič, 68 Beverley St.,
I. Urbas, 40 Barnard Gr.,
M. Adamič, 8 Dixon St.,
V. Gomizelj, 37 Bowes St.,
S. Hartman, 153 Essex St.,
I. Brodej, 117 Hamshire Rd.,
S. Jakob, 2d Derrimut St.,

Odbor S. D. M.

- :: Na dramatskem večeru dne 8. aprila, ko je naše gledališče uprizorilo "Svoje glavčka" smo imeli kar lep obisk, vendar pa smo želeli, da bi bil še boljši. Obširnejše poročilo objavlja v tej številki.
- :: Na splošno zahtevo in da ugodimo vsem tistim, ki so bili zadržani in si igre niso mogli ogledati o priliki prve uprizoritve, bo gledališka skupina pod vodstvom g. Ivana Valenčiča ponovila izvirno veseloigro v treh dejanjih "Svoje glavček" in sicer v soboto, dne 13. maja, v isti dvorani St. Brigid's Hall, 378 Nicholson Street, North Fitzroy. Pričetek bo točno ob 7. uri zvečer, tako, da bodo tudi družine z otroci, ki morajo zgodaj v posteljo, mogle videti to hudomušno igro z naših planin. Vstopnice bodo naprodaj pri vhodu od 6.30 ure naprej.
- :: Naše gledališče je 22. aprila gostovalo z lepim uspehom s "Svoje glavčkom" tudi v Geelongu. Predsedniku geelongškega društva g. Marijanu Hribu in ostalim odbornikom se naše društvo prisrčno zahvaljuje za ves trud in delo, ki so ga vložili v pripravo dvorane in organizacijo tega kulturnega večera. Prav tako gre naša zahvala tudi našim odbornikom, zlasti g. Maksu Hartmanu in Lojzetu Ašenbergerju.
- :: Ste že storili svojo dolžnost in poravnali članarino za letošnje leto? Napravite to čimprej! Koncem maja bomo črtali iz naših seznamov vse, ki svoje obveznosti niso poravnali.
- :: Odbor se opravičuje vsem, ki jim je neljubi incident na naši zadnji zabavi 6. maja v Nth. Melbourne Town Hall-u pokvaril poslednje pol ure zabave in razpoloženje. Rabuko so povzročili trije pritepenci - neSlovenci - ki so se iz "busha" dotepli v Melbourne delat zgago. Odbor jamči, da do takih slučajev ne bo nikdar več prišlo in tisti naši "holcarji", ki so se tako junaško (in barabsko) umešali v kraval naj se ne čudijo, če jim bodo vrata na naše zabave v bodoče zaprta. Mi prirejamo naše mesečne zabave za ljudi, ki se vedo ponašati v družbi; za pijandure, capine in rokomavhe pa v naši sredi ni in ne bo mesta.
- :: Vse člane opozarjamo, da bo prihodnji mesec, v juniju, zopet letna skupščina, na kateri bo sedanji odbor polagal račune in na kateri boste volili novi odbor. Cel kup vprašanj bo treba rešiti in eno najvažnejših bo bodočnost Slovenskega društva samega. Uspehi društva v letošnjem letu so bili kar zadovoljivi in aktivnosti in povoljni rezultati se množe od tedna v teden; toda od vas vseh bo zaviselo, če bo društvo napredovalo še v naprej, kot društvo vseh Slovencev, ali pa omejilo svoje delovanje na ožji krog izbrancev, ki se zavedajo da so Slovenci in so na to ponosni. Da bi pa peščica požrtvovalnih ljudi delala in se truda za dobrobit množice nebrižnežev je docela smešno in v opre- z vsakim zdravim razumom. Na vas samih bo zaviselo.....

Če hočete postati član Slovenskega društva v Melbournu, izpolnite spodnjo prijavnico in pošljite jo na naslov:

SLOVENIAN ASSOCIATION
371a Park Street, North Carlton, N.4.

P R I J A V N I C A

v članstvo SLOVENSKEGA DRUŠTVA v Melbournu

IME IN PRIIMEK

KRAJ ROJSTVA DATUM ROJSTVA

NIRODNOST DRŽAVLJANSTVO

STALNI NASLOV

.....

POKLIC STAN

ČLANI DRUŽINE

(Ime in priimek članov družine)

.....

ZANIMAM SE ZA.....

(šport, petje, literaturo, dramatiko, glasbo itd.)

PODPIS:

Odreži in pošlji kot potrebno!

S P R E M E M B A N A S L O V A

Podpisani:(Ime in priimek)

obveščam, da je moj novi naslov:

.....

Moj stari naslov je bil:

.....

Podpis: